

СҮРЬЕЭТЭЙ ТЭМЦЭХ, СЭРГИЙЛЭХ ҮНДЭСНИЙ СТРАТЕГИ

(2010-2015 ОН)

Улаанбаатар
2010

МОНГОЛ УЛСЫН
ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЙДЫН ТУШААЛ

2009 оны 8 сарын 24 өдөр

Дугаар 272

Улаанбаатар хот

**"Сүрьеэтэй тэмцэх, сэргийлэх
үндэсний стратеги" батлах тухай**

Засгийн газрын тухай хуулийн 24.2, Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 8.1.8 дахь заалт, Засгийн газрын 2002 оны 129 тоот тогтоолыг үндэслэн ТУШААХ нь:

1. 2010-2015 онд хэрэгжүүлэх "Сүрьеэтэй тэмцэх, сэргийлэх Үндэсний стратеги"-ийг нэгдүгээр, стратегийг 2010-2011 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг хоёрдугаар хавсралтаар тус тус баталсугай.
2. Стратегийг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах олон улсын байгууллага, хандивлагчдын зээл, тусламжийг зөв зохицуулах, дотоодын эх үүсвэрээс гаргах хөрөнгийг жил бүрийн төсөвт тусган санхүүжүүлэх арга хэмжээ авч ажиллахыг Санхүү, хөрөнгө оруулалтын газар (Н.Түмэндэмбэрэл)-т үүрэг болгосугай.
3. Энэхүү тушаалын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Төрийн нарийн бичгийн дарга (Н.Хүрэлбаатар)-д даалгасугай.

С.ЛАМБАА

СҮРЬЕЭТЭЙ ТЭМЦЭХ, СЭРГИЙЛЭХ ҮНДЭСНИЙ СТРАТЕГИ

Эрүүл мэндийн сайдын 2009 оны 272 тоот
тушаалын хоёрдугаар хавсралт

НЭГ. ҮНДЭСЛЭЛ, ШААРДЛАГА

1.1. Сүрьеэ өвчний дэлхий дахины болон бүсийн байдал

Сүрьеэ бол *Mycobacterium tuberculosis* нянгаар үүсгэгддэг, амьсгалын замаар тархдаг нийгмийн халдварт өвчин. Хэдийгээр сүрьеэгийн нянг нээснээс хойш 120 жил, эмчлэх эмийг гарган авснаас хойш 70 гаруй жил өнгөрсөн боловч сүрьеэ өвчний тархалт хэвээр, хүмүүс нас барсаар байна. Дэлхийн эрүүл мэндийн байгууллага (ДЭМБ)-ын тооцоолсноор жил бүр дэлхийд 9 сая гаруй хүн шинээр сүрьеэгээр өвчилж, 1.6 сая гаруй хүн нас барж байна¹.

1990-оны үеэс сүрьеэ өвчин дахин сэргэж байгаа бөгөөд ДЭМБ-ын тооцоолсноор Номхон далайн баруун бүс (НДББ)-д 2006 онд 1.9 сая хүн өвчилжээ². НДББ-ийн хэмжээнд бүртгэгдсэн сүрьеэгийн нийт тохиолдлын 95-аас дээш хувь нь Кампучи, Филиппин, Вьетнам, Хятад, Лаос, Шинэ Гвиней, Монгол зэрэг 7 оронд тохиолдож байна³.

Ядуурал, амьдралын хүнд нөхцөл, ажилгүйдэл, сүрьеэ/ХДХВ-ийн хавсарсан халдвар, олон эмэнд дасалтай сүрьеэ, эрүүл мэндийн тогтолцооны гажуудал зэрэг нь сүрьеэ өвчин дахин сэргэн тархахад түлхэц болж байна.

ДЭМБ-ын Бүсийн хорооноос баталсан "Номхон далайн баруун эргийн бүсийн сүрьеэтэй тэмцэх 2006-2010 оны стратеги төлөвлөгөө" нь бүсийн хэмжээнд бодит өөрчлөлт, амжилтуудыг авчирч байгаа ба бүсийн зорилго нь шууд хяналттай богино хугацааны эмчилгээг дэмжих, чанарыг сайжруулах, эрт илрүүлэлт ба эмчилгээний харьцааг "70/85" болгох, сүрьеэтэй өвчтөнүүдэд чанартай эмчилгээг тэгш хүртээмжтэй хүргэх, олон эмэнд дасалтай сүрьеэ болон сүрьеэ/ХДХВ-ийн хавсарсан халдварын эмчилгээг өргөжүүлэхэд чиглэгдэж байгаа юм.

¹ ДЭМБ. Дэлхийн сүрьеэгийн тайлан. 2009

² ДЭМБ НДББ-ийн сүрьеэгийн тайлан, 2008

³ ДЭМБ. НДББ. Сүрьеэтэй тэмцэх стратеги 2006-2010

1.2. Монгол улсын сүрьеэгийн өвчлөлийн өнөөгийн байдал, ололт амжилт

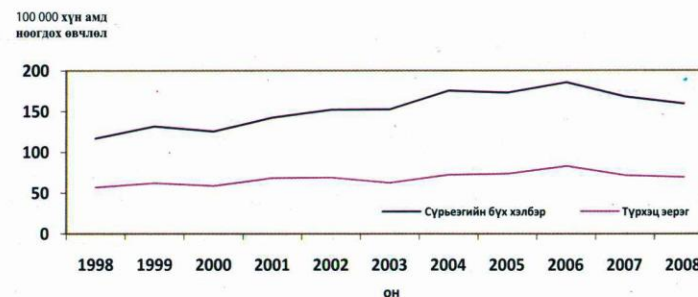
1.2.1 Сүрьеэгийн өвчлөл, тархалт

Сүрьеэгийн өвчлөл, нас баралт нь манай улсын эрүүл мэндийн салбарын тулгамдсан асуудал хэвээр байна. Монгол улс нь НДББ — ийн 37 орноос сүрьеэгийн өвчлөл өндөртэй 7 орны тоонд орж байгаа бөгөөд сүрьеэ манай улсын хүн амын нас баралтын шалтгааны 6 дугаарт орж байна⁴.

2008 онд сүрьеэгийн 4223 шинэ тохиолдол илэрч, үүнээс 1838 уушигны түрхэц эерэг тохиолдол бүртгэгдсэн байна. Өнөөгийн байдлаар түрхэц эерэг сүрьеэгийн тохиолдлын илрүүлэлт 83.5 хувь, эмчилгээний амжилт 89,0 хувь болж, Монгол улс НДББ — ийн хэмжээнд тавьсан зорилтуудыг биелүүлж чадсан.

ДЭМБ-ын тооцоолсноор 2007 онд сүрьеэгийн тархалт 100 000 хүн амд 234, нас баралтын түвшин 100 000 хүн амд 29 байгаа нь 2000 онтой харьцуулахад буурсан үзүүлэлт юм.

Зураг 1. Бүртгэгдсэн тохиолдол 2000 — 2008

Шинээр илэрсэн сүрьеэгийн тохиолдлыг насаар нь авч үзвэл залуу хөдөлмөрийн насны буюу 16-44 насныхан 71%-ийг эзэлж байна. Хүйсний хувьд эрэгтэйчүүд 53%, эмэгтэйчүүд 47% тус тус эзэлж, хүйсний харьцаа 1.1:1.0 байна.

Улаанбаатар хотод 2008 онд сүрьеэгийн шинэ тохиолдол 2302 бүртгэгдсэн нь улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн нийт тохиолдлын 54,5% юм.

⁴ Эрүүл мэндийн үзүүлэлт 2008

Улаанбаатар хотод бүртгэгдсэн нийт сүрьеэгийн тохиолдлын 2,7% хөдөө орон нутгаас түр оршин суугчид, 1,2%-ийг орон гэргүй, хаяггүй хүмүүс тус тус эзлэж байна. Сүүлийн үеийн судалгаагаар хорих ангид хүмүүжигчид дунд олон эмэнд дасалтай сүрьеэ нийт хүн амтай харьцуулахад 2-5 дахин өндөр, сүрьеэгээр өвчлөгсдийн 74% нь ядуу хүмүүс байна.

Зураг 2. Монгол улс дахь сүрьеэгийн бүртгэгдсэн тохиолдол газарзүйн байршлаар, 2008

Сүрьеэгийн шинэ тохиолдлын 58,7%-ийг уушигны, 41,3%-ийг уушигны бус эрхтэний сүрьеэ эзэлж, уушигны бус эрхтэний сүрьеэгийн хувь бүсийн дунджаас 7 дахин их байна.

2008 онд хүүхдийн сүрьеэгийн 426 тохиолдол бүртгэгдэж, энэ нь сүрьеэгийн нийт шинэ тохиолдлын 10,1%-ийг эзэлж байна. Үүнийг урьд оны үзүүлэлттэй харьцуулахад 44 тохиолдлоор цөөн боловч 0-15 насны хүүхдийн дунд сүрьеэгийн менингит болон тархмал хэлбэрийн сүрьеэгийн тохиолдол нэмэгджээ.

Хэдийгээр сүрьеэгийн тархалт 2007 оноос бага зэрэг буурч байгаа ч олон эмэнд дасалтай сүрьеэгийн өвчлөл нэмэгдэж байна. Эмийн даслын судалгаагаар сүрьеэгийн шинэ тохиолдлын дунд эмийн дасал 1% байхад давтан эмчлүүлэгсдийн дунд 28% байна. Сүрьеэгийн тандалт судалгааны алба (СТСА)-ны тооцоолсноор жилд олон эмэнд дасалтай сүрьеэгийн 161 тохиолдол гарч, 2003-2009 оны 5 дугаар сарын байдлаар олон эмэнд дасалтай сүрьеэтэй 453 өвчтөн оношлогдож үүнээс зөвхөн 295 нь хоёрдугаар эгнээний эмийн эмчилгээнд хамрагджээ.

Монгол улс ХДХВ-ийн халдварын бага тархалттай орон бөгөөд ДЭМБ-аас манай улсад 2007 онд сүрьеэ ХДХВ-ийн хавсарсан халдварын тархалт 0,1% гэж тооцоолжээ.

1.2.2 Сүрьеэтэй тэмцэх дэд хөтөлбөрийн хэрэгжилт, ололт амжилт

Манай улс 1994 оноос өмнө хүн амыг нийтээр нь рентген шинжилгээнд хамруулах замаар сүрьеэгийн илрүүлэлт, оношлогоог хийдэг байсан. Харин 1994 оноос эхлэн ДЭМБ-ын зөвлөмжийн дагуу шууд хяналттай богино хугацааны эмчилгээг нэвтрүүлсэн байна.

Монгол улсад сүрьеэгийн тусламж үйлчилгээг үнэ төлбөргүй үзүүлж байна.

2008 онд Сүрьеэгийн дэд хөтөлбөрийн хэрэгжилтэнд ДЭМБ-ын санхүүгийн болон мэргэжил аргагүйн дэмжлэгтэйгээр хамтарсан үнэлгээ хийж, хөтөлбөрийн ололт амжилт, бэрхшээл, цаашид авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний талаар зөвлөмж гаргасан. Монгол улс 1994 оноос шууд хяналттай богино хугацааны эмчилгээг хэрэгжүүлснээс хойшхи 15 жилийн хугацаанд НДББ-ийн тавьсан зорилтод хүрч, өнөөгийн энэ амжилт нь манай улсад

Сүүлийн 8 жилийн хугацаанд 2007 онд анх удаа сүрьеэгийн шинэ тохиолдлын үзүүлэлт буурч, түрхэц эерэг уушигны сүрьеэгийн тохиолдол 13 хувиар, өвчлөл 10 хувиар буурсан байна.

Засгийн газраас сүрьеэтэй тэмцэх, сэргийлэх ажилд зарцуулж байгаа санхүүжилтийг жил бүр нэмэгдүүлж, 2007 оноос эхлэн сүрьеэгийн эсрэг нэгдүгээр эгнээний эмийн санхүүжилтийн тодорхой хувийг гаргаж эхэлсэн.

Засгийн газраас олон улсын стандартын шаардлага хангасан чанарын баталгаатай сүрьеэгийн эмээр найдвартай хангах арга хэмжээ авч, жилд дунджаар 336 мянган ам. долларын эмийн хангамжийг олон улсын зайгууллагаас хийж, өнөөгийн байдлаар оношлогдсон бүх өвчтөнд эмийг 100% үнэ төлбөргүйгээр олгож байна.

Төрийн болон төрийн бус байгууллагуудын хамтын ажиллагаа нэмэгдэж, хорих ангид хүмүүжигчид, орон гэргүй хүмүүст сүрьеэгийн тусламж үйлчилгээг өргөжүүлж, өрхийн эмнэлэг, хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллагуудыг татан оролцуулах санаачлагууд эхлээд байна.

1.3. Тулгамдсан асуудал

Сүрьеэтэй тэмцэх дэд хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн явцад олсон амжилтыг улам бататгах, сүрьеэгийн илрүүлэлт болон эдгэрэлтийн түвшинг нэмэгдүүлэхийн тулд цаашид олон асуудлуудыг шийдвэрлэх хэрэгтэй байна. Үүнд, алслагдсан орон нутагт болон эмзэг бүлгийнхэнд үзүүлж буй шууд хяналттай богино хугацааны эмчилгээний чанар, хүртээж хангалтгүй, сүрьеэгийн оношлогоо эмчилгээний болон хүний нөөцийн чадавхи сул,

сүрьеэгийн тусламж үйлчилгээ хэт төвлөрсөн, олон эмэнд дасалтай сүрьеэ, ялгаварлан гадуурхалт гэх мэт асуудлууд орж байна.

Сүрьеэгийн тусламж үйлчилгээний чанарыг сайжруулахын тулд СТДХ-ийн үйл ажиллагааны уялдаа холбоо, менежментийг бүх түвшинд бэхжүүлэх нь чухал юм. Өнөөдөр үндэсний түвшинд СТДХ-ийг удирдан зохион байгуулах стратеги, бодлого болон техникийн зөвлөгөө өгөх чадавхи хязгаарлагдмал, нөгөө талаас орон нутагт сүрьеэгийн тусламж үйлчилгээ үзүүлж буй эмч, эмнэлгийн ажилтан хангалтгүй байна.

Сүрьеэгийн тусламж үзүүлж байгаа эмч нарт тогтвортой ажиллах урамшууллын механизм, өөрсдийн мэдлэг чадварыг дээшлүүлэх боломж үгүйлэгдэж байна. Мөн сүрьеэтэй тэмцэх ажилд бусад байгууллага, салбарын оролцоо сул, санхүүгийн нөөц хязгаарлагдмал, гадаад санхүүжилтээс хараат байдал зэрэг нь сүрьеэгийн тусламж үйлчилгээний тогтвортой байдлыг хангахад саад учруулж байна.

Өсгөврийн шинжилгээ хийх чадавхи хязгаарлагдмал байгаагаас уушигны түрхэц сөрөг, уушигны бус хэлбэрийн сүрьеэ болон хүүхдийн сүрьеэг оношлоход бэрхшээлтэй байна. Уушигны бус сүрьеэгийн зарим хэлбэрийг оношлох эд, эсийн шинжилгээ хийх тоног төхөөрөмж дутагдалтай байна.

2007 оны тайлангаар уушигны түрхэц эерэг сүрьеэгийн шинэ тохиолдлын 6% (119) - д нь эмчилгээ үр дүнгүй болсон бөгөөд энэ нь ДЭМБ-ын НДББ-ийн үзүүлэлт (1%) - тэй харьцуулахад 6 дахин их юм. Мөн эмчилгээний дараа дахилт өгч байгаа өвчтөний эзлэх хувь нэмэгдэж, 2008 онд 5,9% болсон нь НДББ-ийн үзүүлэлтээс 1,3 хувиар их байна.

Сүрьеэтэй тэмцэх дэд хөтөлбөрийн хэрэгжилтэд сөргөөр нөлөөлж болзошгүй бэрхшээлтэй асуудлын нэг нь олон эмэнд дасалтай сүрьеэгийн тохиолдол нэмэгдэж байгаа явдал юм. Зарим эрүүл мэндийн байгууллага стандартын бус эмчилгээ хийж, эмийн сангаар сүрьеэгийн 1-р эгнээний эм зарж байгаа нь эмэнд дасалтай сүрьеэ үүсэх эрсдэлийг нэмэгдүүлж байна. Олон эмэнд дасалтай сүрьеэ нь эмэнд дасалгүй сүрьеэтэй харьцуулахад эмчилгээ нь өндөр үнэтэй, гаж нөлөө ихтэй, 2 ба түүнээс дээш жил эмчилгээ хийх шаардлагатай. 2003-2008 онд илэрсэн олон эмэнд дасалтай 421 өвчтөний 171 (43%) нь эмчилгээнд хамрагдаж, 113 (27%) нь эмчилгээнд орж чадалгүй нас барж, 121 (29%) нь эмчилгээ хийлгэхээр хүлээж байна. Энэ нь олон эмэнд дасалтай сүрьеэтэй өвчтөнийг хэвтүүлэн эмчлэх ор хүрэлцээгүй, амбулаториор эмчлэх чадавхи сул байгаатай холбоотой. Олон эмэнд дасалтай сүрьеэг эмчлэх эмнэлгийн орны тоог нэмэгдүүлэх, диспансерийн харьяа өдрийн эмчилгээний цэгийг олшруулах шаардлагатай байна.

Монголын нийгэмд сүрьеэтэй өвчтөнийг ялгаварлан гадуурхах явдал байсаар байна. Сүрьеэтэй өвчтөн төдийгүй тэдэнтэй ажилладаг эрүүл мэндийн ажилтнууд айдас, мэдээллийн хомсдол, дэмжих орчин, олон нийтийн оролцоо, хамтын ажиллагаа хангалтгүйн улмаас ялгаварлан гадуурхагдаж байна. Өнгөрсөн хугацаанд Монгол улсад сүрьеэтэй тэмцэх, сэргийлэх үйл ажиллагаа нь сүрьеэгийн оношлогоо, эмчилгээг сайжруулахад илүү чиглэж, хүн амын дунд сүрьеэ өвчний тухай зөв мэдлэг, хандлага бий болгох арга хэмжээ дутагдалтай байснаас ялгаварлан гадуурхалтыг бууруулж чадаагүй юм.

Ядуурал, ажилгүйдэл, хүн амын шилжилт хөдөлгөөн өсөн нэмэгдэж байгаа нь сүрьеэтэй тэмцэх, сэргийлэх, хянахад бэрхшээл учруулж байна. Иймд эмзэг бүлгийн, орон гэргүй, хаягийн бүртгэлгүй, хөдөлгөөнт хүн амд сүрьеэгийн тусламж, үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулах шаардлагатай байна.

ХОЁР. АЛСЫН ХАРАА, ЗОРИЛГО, ЗОРИЛТ, ХҮЛЭЭГДЭЖ БҮЙ ҮР ДҮН.

2.1. Алсын хараа

Монгол улсад сүрьеэгийн өвчлөлийг эрс бууруулж, 2050 он гэхэд сүрьеэгийн тохиолдлыг 1,000,000 хүн ам тутамд 1-ээс бага болгох дэлхийн сүрьеэтэй тэмцэх стратегийн зорилтод хүрнэ.

2.2. Зорилго:

Монгол Улсын Мянганы хөгжлийн зорилтыг хангаж, 2015 он гэхэд сүрьеэгийн тархалтыг 100,000 хүн амд 150, сүрьеэгийн нас баралтыг 100,000 хүн амд 15 болгож бууруулахад энэхүү стратегийн зорилго оршино.

2.3. Стратегийн зорилтууд, хүлээгдэж буй үр дүн.

Зорилт 1

Сүрьеэ өвчинтэй тэмцэх үйл ажиллагааны удирдлага, зохион байгуулалтыг боловсронгуй болгох;

Хүлээгдэж буй үр дүн 1

Сүрьеэгийн тусламж үйлчилгээнд Засгийн газрын оролцоо, төрөөс зарцуулах санхүүжилтийн хэмжээ нэмэгдсэн байна.

- Сүрьеэгийн тусламж, үйлчилгээг үр дүнтэй үзүүлэхийг дэмжсэн бодлогын таатай орчин бүрдсэн байна.
- Хүний нөөцийн хөгжлийн төлөвлөгөө боловсрогдон хэрэгжиж эхэлсэн байна.
- Сүрьеэгийн тусламж үйлчилгээ үзүүлж буй эмч мэргэжилтнүүдэд зориулсан дипломын өмнөх болон дараах сургалтын чанар дээшилсэн байна.
- Мэдээ мэдээллийн чанар хүртээмж, үнэн бодит байдал, үр дүнтэй хэрэглээ нэмэгдсэн байна.
- Халдвар хамгааллын шаардлага хангасан ажлын байр нэмэгдсэн байна.

Зорилт 2

Эрт илрүүлэлт болон шууд хяналттай богино хугацааны эмчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулах;

Хүлээгдэж буй үр дүн 2

- Эмнэлэгт хэвтүүлэх болон амбулаториор эмчлэх шалгуур үзүүлэлт боловсрогдож, сүрьеэгийн эрт илрүүлэлт, оношийн баталгаажилт, эмчилгээний үр дүн дээшилсэн байна.
- Аймаг, дүүрэг, суманд лабораторийн чадавхи бэхжиж, сорьц тээвэрлэх тогтолцоо бүрдсэн байна.
- Сүрьеэгийн эмээр тасралтгүй хангах механизм, эмийн менежмент сайжирсан байна.
- Сүрьеэ ба ХДХВ/ДОХ-той тэмцэх хөтөлбөрийн хамтын ажиллагаа сайжирсан байна.
- ХДХВ/ДОХ-той өвчтөнүүдийн дунд сүрьеэгийн илрүүлэлт сайжирсан байна.
- Сүрьеэтэй өвчтөнүүдийг ХДХВ-ийн халдварыг илрүүлэх шинжилгээнд бүрэн хамруулдаг болсон байна.

Зорилт 3

Олон эмэнд дасалтай сүрьеэг эрт илрүүлэх, тусламж үйлчилгээг өргөжүүлэх;

Хүлээгдэж буй үр дүн 3

- Олон эмэнд дасалтай сүрьеэг эрт илрүүлэх лабораторийн чадавхи сайжирсан байна.
- Олон эмэнд дасалтай сүрьеэтэй өвчтөнүүд цаг алдалгүй эмчилгээнд хамрагдаж, эмчилгээний үед үзүүлэх дэмжлэг нэмэгдсэн байна.

Зорилт 4

Сүрьеэгээс урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагааг эрчимжүүлэх, ялгаварлан гадуурхалтыг бууруулах;

Хүлээгдэж буй үр дүн 4

- Хүн амын сүрьеэгийн талаарх мэдлэг, дадал, хандлага дээшилсэн байна.
- Сүрьеэгээс урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагаанд хамт олны оролцоо сайжирсан байна.

Зорилт 5

Нийт хүн амд сүрьеэгийн чанартай тусламж үйлчилгээг тэгш хүргэх;

Хүлээгдэж буй үр дүн 5

- Алслагдсан нутагт шууд хяналттай богино хугацааны эмчилгээний чанар, хүртээмж сайжирсан байна.
- Эмзэг бүлгийн хүн амд хүргэх сүрьеэгийн тусламж өргөжсөн байна.

ГУРАВ. ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Зорилт 1-ийн хүрээнд:

Бодлого боловсруулагч, шийдвэр гаргагч нарт чиглэсэн ухуулга, нөлөөллийн үйл ажиллагааг идэвхижүүлж, бодлого эрхзүйн орчинг боловсронгуй болгох чиглэлээр:

Бодлого боловсруулагч, шийдвэр гаргагч нарт чиглэсэн ухуулга сурталчилгаа нь хүлээгдэж буй үр дүнд хүрэх гол стратегийн нэг байна. Сүрьеэгийн асуудлыг бодлого боловсруулагч, шийдвэр гаргагч нарын анхаарлын төвд байлгах зорилгоор удаан хугацааны үр дүнтэй ухуулга сурталчилгаа, ирилцааны төлөвлөгөө боловсруулна.

Сүрьеэгийн үндэсний стратегиар эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ болон урьдчилан сэргийлэх үзлэгтэй холбоотой одоогоор мөрдөж буй бодлогын баримт бичгүүдэд үнэлгээ өгч, цаашид авах арга хэмжээг тодорхойлох ба өвчтөний хариуцлагыг нэмэгдүүлэхэд чиглэсэн бодлого боловсруулах юм. Мөн нутгийн захиргааны байгууллагын үйл ажиллагааны төлөвлөгөө, ажил үүргийн хуваарьт сүрьеэтэй тэмцэх асуудлыг тусгах замаар тэдгээрийн дэмжлэг, оролцоог сайжруулна.

Сүрьеэтэй тэмцэх асуудалд Ерөнхий сайдаар ахлуулсан Нийгмийн эрүүл мэндийн Үндэсний зөвлөлийн анхаарлыг хандуулах зорилгоор гишүүдийн дунд ухуулга нөлөөллийн ажлыг Эрүүл Мэндийн Яамнаас зохион байгуулна.

Мэдээлэл, хяналт – шинжилгээ, үнэлгээний тогтолцоог сайжруулах чиглэлээр:

Монгол улсад сүрьеэгийн мэдээг ДЭМБ-ын бүртгэл мэдээллийн маягтыг ашиглан цуглуулдаг. Гэвч бүртгэл мэдээллийн маягтууд ДЭМБ-ын 2006 оны зөвлөмжийн дагуу шинэчлэгдээгүй байгаа юм. Иймд СТСА ДЭМБ-ын зөвлөмжийн дагуу сүрьеэгийн сэжигтэй тохиолдол, сүрьеэгийн тохиолдол, лабораторийн бүртгэл, эмчилгээний үр дүнгийн улирлын тайлан, олон эмэнд дасалтай сүрьеэгийн тохиолдлын бүртгэл, эмийн захиалга зэрэг бүртгэл мэдээллийн маягтыг шинэчлэнэ. Мэдээний чанар, хүртээмж, мэдээг шийдвэр гаргахад хэрэглэх явдлыг сайжруулахын тулд сүрьеэгийн тандалт судалгаа, хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний тогтолцооны өнөөгийн байдалд үнэлгээ хийж, боловсронгуй болгох төлөвлөгөө боловсруулна. Мөн уушигны бус сүрьеэ, хүүхдийн сүрьеэгийн тохиолдлын тодорхойлолтыг стандартчилж, мэдээний үнэн зөв, бодит байдал, чанарыг сайжруулахын тулд цахим мэдээллийн тогтолцоог нэвтрүүлж, хэрэглэгчдийг сургалтад хамруулна.

Сүрьеэтэй тэмцэх үйл ажиллагааг нотолгоонд суурилан хэрэгжүүлэхийн тулд Монгол улс дахь сүрьеэгийн тархвар зүйн талаар үнэн зөв, бодит мэдээлэлтэй байх нь чухал. Одоогоор сүрьеэгийн судалгааны ажлыг системтэйгээр хийх тогтолцоо үгүй байна. Иймд үндэсний түвшинд судалгаа хийх чадавхийг бэхжүүлэхэд үйл ажиллагаагаа чиглүүлэх юм. Зарим судалгаа, тухайлбал, хүн ам дахь сүрьеэгийн тархалт, эмийн даслын судалгаа, эмч эмнэлгийн ажилтнууд болон хүн амын сүрьеэгийн талаарх мэдлэг, хандлага, дадлын өнөөгийн байдал, нас баралтын дүн шинжилгээ зэргийг үндэсний их дээд сургууль, эрдэм шинжилгээний байгууллагуудтай хамтран гүйцэтгэнэ.

Хүний нөөцийн чадавхийг бэхжүүлж, эмч мэргэжилтнээр тогтвортой хангах чиглэлээр:

Хүний нөөцийн хүртээмж, ур чадвар, туршлага хангалтгүй байгаа нь сүрьеэгийн тусламж үйлчилгээг чанартай хүргэхэд сөргөөр нөлөөлж байна. иймд сүрьеэгийн тусламж үйлчилгээ үзүүлэхэд шаардлагатай хүний нөөцийн хэрэгцээг тодорхойлон, хүний нөөцийн хөгжлийн төлөвлөгөө боловсруулна. Мөн төвийн түвшинд ажиллаж буй сүрьеэгийн мэргэжилтнүүдийн удирдах ур чадварыг сайжруулах, сүрьеэгийн эмч мэргэжилтнүүдийн ажлын байрны тодорхойлолтыг шинэчлэх, тогтвор суурьшилтай ажиллах нөхцлийг хангах хөшүүрэг бий болгоход чиглэсэн арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх юм.

Сүрьеэгийн эмч, мэргэжилтнүүдийн чадавхийг тасралтгүй сайжруулах хүрээнд улс, хувийн хэвшлийн анагаахын сургуулиудын дипломын өмнөх болон дараах сүрьеэгийн сургалтын хөтөлбөр, чанарт үнэлгээ хийж, шинэчлэнэ. Мөн мэргэшүүлэх болон давтан сургах стандартыг боловсруулан хэрэгжүүлнэ. Сүрьеэгээр өвчилсөн сүрьеэгийн эмч, эмнэлгийн ажилчдыг нийгмийн халамжинд хамруулах талаар зөвшилцөх уулзалт зохион байгуулах, холбогдох журамд өөрчлөлт оруулах зэрэг ажлуудыг хийнэ.

Зорилт 2-ын хүрээнд:

Лабораторийн чадавхийг бэхжүүлэх замаар шууд хяналттай богино хугацааны эмчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулах чиглэлээр:

Сүрьеэгийн өвчлөл өндөртэй аймаг, бүсийн оношлогоо эмчилгээний төвүүдэд өсгөвөрлөх шинжилгээний нэгжийг байгуулна. Зарим сум, орон нутгийн түвшинд түрхэцийн шинжилгээний лаборатори байгуулах нөхцөл бололцоог судлан шийдвэрлэнэ. Үндэсний лавлах лабораторийг шингэн тэжээлт орчин, молекул биологийн орчин үеийн тоног төхөөрөмжөөр хангана.

Лабораторийн урвалж бодисын ханган нийлүүлэлт, гадаад чанарын хяналтын тогтолцооны гарын авлага, үйл ажиллагааны стандартыг боловсруулж, нэгдсэн эмнэлгүүдийн лабораторийг түрхэцийн чанарын хяналтын тогтолцоонд хамруулах арга хэмжээ авна.

Сум, өрхийн эмнэлгээс аймаг, дүүргийн сүрьеэгийн лаборатори руу сорьц тээвэрлэх журам боловсруулж, давтан эмчилгээнд орж байгаа өвчтөнүүдийн сорьцыг сүрьеэгийн лавлах лаборатори руу тээвэрлэх тогтолцоог бүрдүүлнэ.

Мөн уушигны бус сүрьеэгийн оношлогоог сайжруулах зорилгоор эд, эсийн шинжилгээний тоног төхөөрөмжөөр хангаж, эмч мэргэжилтнүүдэд сургалт зохион байгуулах юм.

Эмчилгээний чанар хүртээмжийг сайжруулах чиглэлээр:

Эрт илрүүлэлт болон шууд хяналттай богино хугацааны эмчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулах нэг гол нөхцөл нь эмнэлэгт хэвтүүлэх болон амбулаториор эмчлэх шалгуур үзүүлэлтийг боловсруулж, хэрэгжүүлэх явдал юм. Ингэснээр сүрьеэгийн түрхэц эерэг шинэ тохиолдлын эмчилгээ сайжирч, олон эмэнд дасалтай сүрьеэгийн орны тоог нэмэгдүүлэх боломж бүрдэх юм.

Дүүргийн эрүүл мэндийн нэгдлийн харъяа амбулаториудад сүрьеэгийн эмчилгээ, хяналтын цэгүүдийг нэмж байгуулан, сүрьеэтэй өвчтөнүүдэд сайн дурын идэвхтэнээр дамжуулан хүргэж буй гэрийн болон хоолтой эмчилгээний өнөөгийн байдалд үнэлгээ хийж, сайжруулах арга хэмжээ авна. Сайн дурын идэвхтэнүүдэд зориулсан сургалтыг үргэлжлүүлэн зохион байгуулна.

Жирэмсний болон төрсний дараах үед сүрьеэг эрт илрүүлэх, хяналтыг сайжруулах, их, дээд сургууль, коллежийн оюутнуудын дунд сүрьеэг илрүүлэх хагас идэвхитэй үзлэг зохион байгуулах, сүрьеэтэй өвчтөнүүдийн хавьтлыг үзлэг шинжилгээнд хамруулах ажлыг төлөвлөгөөтэйгээр зохион байгуулна.

ДЭМБ-ын стандартад нийцүүлэн хавьтлын менежментийн удирдамж боловсруулж, сургалт зохион байгуулах юм.

Эмийн менежментийг боловсронгуй болгох чиглэлээр:

Сүрьеэгийн эмийн менежментийг боловсронгуй болгож, сүрьеэгийн 1-р эгнээний эмээр тасралтгүй хангах, эмийг аймаг дүүргийн диспансерт түгээх зардлыг төсөвт суулгах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ. Эм тасалдах эрсдлийг бууруулах зорилгоор сүрьеэгийн эмийн нөөц бүрдүүлж, аймаг, дүүргийн сүрьеэгийн диспансерт эм хадгалах өрөөг стандартын дагуу тохижуулна. Мөн эмийн хадгалалт, захиалга, тооцоолох аргачлалд эмч, эмийн мэргэжилтнүүдийг сургана.

Сүрьеэгийн эмийн хүүхдийн тунг эмчилгээний практикт нэвтрүүлж эхэлнэ. Эмийн сангаар сүрьеэгийн эмийг худалдаалахыг хориглох чиглэлээр арга хэмжээ авна.

Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийг өргөжүүлэх чиглэлээр:

Эрүүл мэндийн салбарт хувийн хэвшлийн оролцоо нэмэгдэж байна. Цаашид ч өрхийн эмч, хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллагын эмч мэргэжилтнүүдийг сүрьеэгийн тусламж үйлчилгээнд татан оролцуулах нь чухал байна. Глобаль сангийн дэмжлэгтэйгээр хэрэгжүүлж буй төр хувийн хэвшлийн түншлэлийг сайжруулах туршилтын төслийн сурталчилгаа, үр дүнд

үндэслэн Улаанбаатар хотын 9 дүүрэг, зарим аймагт сүрьеэтэй тэмцэх сэргийлэх ажилд төр хувийн хэвшлийн түншлэлийг өргөжүүлнэ.

ХДХВ/ДОХ, сүрьеэтэй тэмцэх хөтөлбөрийн хамтын ажиллагааг сайжруулах чиглэлээр:

Сүрьеэ/ХДХВ-ийн хавсарсан халдварын үед үзүүлэх тусламж, үйлчилгээний удирдамж боловсруулж хэрэгжүүлнэ. Ингэснээр сүрьеэтэй хүмүүсийг үйлчилгээ үзүүлэгчийн санаачлагаар ХДХВ-ийн халдварыг илрүүлэх шинжилгээнд бүрэн хамруулж, изониазидын урьдчилан сэргийлэх эмчилгээ, мөн сүрьеэ/ХДХВ-ийн хавсарсан халдвартай хүмүүст дагалдах халдвараас урьдчилан сэргийлэх эмчилгээ хийх аргыг нэвтрүүлнэ. Үүнээс гадна сүрьеэгийн эмч, мэргэжилтнүүдэд ХДХВ-ийн халдвар илрүүлэх зөвлөгөө, шинжилгээ хийх чадвар эзэмшүүлэх сургалт зохион байгуулна. ХӨСҮТ-ийн Сүрьеэгийн ба ДОХ/БЗДХ-ын тандалт судалгааны албадын хооронд хавсарсан халдварын бүртгэл мэдээллийг харилцан солилцох тогтолцоог бий болгоно.

Зорилт 3-ын хүрээнд:

Олон эмэнд дасалтай сүрьеэгийн оношлогоо, эмчилгээг сайжруулах, өргөжүүлэх чиглэлээр:

ОЭДС-тэй тэмцэх үйл ажиллагааны удирдлага зохион байгуулалтыг сайжруулах гол стратеги нь үндэсний түвшинд олон эмэнд дасалтай сүрьеэгийн тандалт судалгааны чиглэлээр мэргэжилтэн бэлтгэх асуудал юм. Ингэснээр ОЭДС-ийн менежментийн зохицуулалт сайжирч, сүрьеэгийн эмч, мэргэжилтнүүдийг мэргэжил аргазүйн удирдлагаар хангах, сургалт, судалгааны ажлын цар хүрээ нэмэгдэнэ.

Сүрьеэгийн өвчлөл өндөртэй аймаг болон бүсийн оношлогоо эмчилгээний төвүүдэд өсгөвөрлөх шинжилгээний нэгжийг байгуулах юм. Сүрьеэгийн лавлагаа лаборатори нь сүрьеэгийн шинэ тохиолдлуудын дунд эмийн даслын түвшинг тодорхойлох судалгааг үргэлжлүүлэн хийнэ. Хөдөө орон нутагт ОЭДС-ийн тусламж үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлэх зорилгоор давтан эмчилгээнд хамрагдсан өвчтөнүүдийн сорьцыг аймаг, дүүргээс сүрьеэгийн лавлагаа лабораторид илгээх тогтолцоог бүрдүүлнэ.

ОЭДС-ийн эмчилгээний хамралт, үр дүнг сайжруулах арга хэмжээ авна. Үүний тулд ОЭДС-тэй өвчтөнийг эмчлэх, халдвар хамгааллын дэглэмийн шаардлага хангасан эмнэлгийн орны тоог нэмэгдүүлж, амбулаторийн өдрийн эмчилгээний цэгүүдийг шинээр байгуулна. Халдвар хамгааллын өнөөгийн байдалд үнэлгээ өгч, сайжруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө боловсруулан, эрүүл мэндийн ажилтнуудад энэ чиглэлээр сургалтуудыг

зохион байгуулна. Мөн сүрьеэгийн 2-р эгнээний эмийн даслын судалгааг эхлүүлж, эмээр тасралтгүй хангах арга хэмжээ авна.

ОЭДС-тэй өвчтөнүүдийн дунд хавьтал илрүүлэлтийг сайжруулна.

Хорих ангид хүмүүжигчдийн дунд илэрсэн сүрьеэгийн бүх тохиолдлыг өсгөврийн шинжилгээнд тогтмол хамруулах механизмыг бий болгоно.

ОЭДС-тэй өвчтөнүүдэд нийгмийн халамжийн дэмжлэг үзүүлэх боломжийг судлан шийдвэрлүүлэх арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ.

Зорилт 4-ийн хүрээнд:

Зан үйлийг өөрчлөх мэдээлэл, сургалт, сурталчилгааны чиглэлээр:

Нийт хүн ам болон эрүүл мэндийн байгууллагын ажилтнуудын дунд сүрьеэтэй өвчтөнүүдийг ялгаварлан гадуурхахтай холбоотой мэдлэг, хандлага, дадлын судалгаа явуулж, судалгааны дүнг үндэслэн ялгаварлан гадуурхалтыг бууруулах, зан үйлийг өөрчлөх төлөвлөгөө боловсруулан хэрэгжүүлнэ. Ялгаварлан гадуурхалтыг бууруулах ажлыг олон нийтийн мэдээллийн хэрэгслийг ашиглах замаар төрийн ба төрийн бус байгууллага, олон нийт, аж ахуйн нэгж, хувь хүмүүсийн оролцоотойгоор гүйцэтгэнэ.

Зорилт 5-ын хүрээнд:

Алслагдмал нутаг дэвсгэрт шууд хяналттай богино хугацааны эмчилгээний хүртээмжийг сайжруулах чиглэлээр:

Алслагдсан орон нутаг болон гэр хороололд амьдарч буй сүрьеэтэй өвчтөнүүд шууд хяналттай богино хугацааны эмчилгээнд хамрагдахад ихээхэн бэрхшээлтэй тулгарч байна. Сумаас аймаг руу, аймгаас үндэсний төв лабораторид сорьц тээвэрлэх тогтолцоог бүрдүүлж, бэхжүүлэх нь сүрьеэгийн оношлогоог үйлчлүүлэгчдэд ойртуулах чухал ач холбогдолтой юм. Сүрьеэгийн үндэсний лавлагаа лаборатори нь сорьц тээвэрлэх тогтолцоог аймаг, дүүргийн сүрьеэгийн диспансерт бүрдүүлэхэд техникийн дэмжлэг тусалцаа үзүүлнэ.

Хүндэрсэн хэлбэрийн сүрьеэ болон шууд хяналттай эмчилгээнд хамрагдаж ирж чадахгүй байгаа өвчтөнүүдэд эмчилгээг гэрээр хүргэх мөн нэмэлт хүнс шаардлагатай, ажилгүй, орлого багатай өвчтөнүүдэд хоолтой, шууд хяналттай эмчилгээ хийх санаачлагыг үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлнэ.

Эмзэг бүлгийн хүмүүст үзүүлэх тусламж үйлчилгээг өргөжүүлэх чиглэлээр:

Сүрьеэгийн тусламж үйлчилгээг орон гэргүй хүмүүс, хорих ангийн хүмүүжигчид, хөдөлгөөнт хүн амд үзүүлэхэд эрүүл мэндээс бусад салбарын

оролцоо нэн чухал. Хэдийгээр эмзэг бүлгийнхэнд чиглэсэн сүрьеэтэй тэмцэх үйл ажиллагааг орон нутгийн засаг захиргааны байгууллага, олон улсын болон төрийн бус байгууллагууд Глобаль сангийн санхүүгийн дэмжлэгтэйгээр хэрэгжүүлж байгаа боловч цар хүрээ нь хязгаарлагдмал байна. Иймд Хуульзүй, дотоод хэргийн яам, Нийгмийн хамгаалал, хөдөлмөрийн яамны оролцоотойгоор энэхүү үйл ажиллагааг өргөжүүлнэ.

Хорих анги дахь сүрьеэгийн тусламж үйлчилгээний зохицуулалтыг сайжруулах үйл ажиллагааны төлөвлөгөө боловсруулж, хэрэгжүүлнэ. Хорих ангийн ажилтнуудад сүрьеэгийн талаар ухуулга сурталчилгаа, чадавхи бэхжүүлэх сургалт зохион байгуулах юм. Мөн хорих ангийн хүмүүжигчид, орон гэргүй хүмүүсийг хүнсний нэмэлт бүтээгдэхүүнээр хангах өнөөгийн үйл ажиллагааг үргэлжлүүлнэ.

ДӨРӨВ: СТРАТЕГИЙН ХЭРЭГЖИЛТИЙН ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ

Сүрьеэтэй тэмцэх үндэсний стратегийг 2010-2015 онд хэрэгжүүлнэ. Стратегийн хэрэгжилтийг удирдан зохион байгуулах, оролцогч байгууллагын үйл ажиллагааг уялдуулан зохицуулах үүргийг Нийгмийн эрүүл мэндийн бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах газар гүйцэтгэнэ.

Стратегийг хэрэгжүүлэхэд Хууль, зүй дотоод хэргийн яам, Нийгмийн хамгаалал хөдөлмөрийн яам, аймаг, нийслэлийн Засаг даргын тамгын газар, Эрүүл мэндийн газар бусад төрийн ба төрийн бус байгууллага, олон улсын түншүүдтэй хамтран ажиллана.

ТАВ: САНХҮҮГИЙН ХЭРЭГЦЭЭ

Сүрьеэтэй тэмцэх, сэргийлэх үндэсний стратегийг 2010-2011 онд хэрэгжүүлэхэд 5,6 сая доллар шаардагдана. Санхүүжилтийн тодорхой хувийг Глобаль сангийн дэмжлэгтэй сүрьеэгийн төслөөс гарах бөгөөд 2010 онд 2,8 сая, 2011 онд 1,9 сая доллар төсөвлөгдсөн болно. Бусад санхүүжилтийг Засгийн газар, ДЭМБ, Дэлхийн зөн олон улсын байгууллага болон хувийн хэвшлийн байгууллагуудаас гаргах юм.

ЗУРГАА: СТРАТЕГИЙН ХЯНАЛТ - ШИНЖИЛГЭЭ, ҮНЭЛГЭЭ

Эрүүл мэндийн яам стратегийн хэрэгжилтийн хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний төлөвлөгөө боловсруулж, хэрэгжилтийг хянахаас гадна МХЗ-д тусгагдсан сүрьеэгийн тархалт, нас баралтын түвшний чиг хандлагыг үнэлж, холбогдох газруудыг мэдээллээр хангана.

ДОЛОО: ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТ

Алсын хараа	Монгол улсад сүрьеэгийн өвчлөлийг эрс бууруулж, 2050 он гэхэд сүрьеэгийн тохиолдлыг 1,000,000 хүн ам тутамд 1-ээс бага болгох дэлхийн сүрьеэтэй тэмцэх стратегийн зорилтод хүрнэ.		
Зорилго	Монгол Улсын Мянганы хөгжлийн зорилтыг хангаж, 2015 он гэхэд сүрьеэгийн тархалтыг 100,000 хүн амд 150, сүрьеэгийн нас баралтыг 100,000 хүн амд 15 болгож бууруулахад энэхүү стратегийн зорилго оршино.		
Зорилт 1:	Сүрьеэ өвчинтэй тэмцэх үйл ажиллагааны удирдлага, зохион байгуулалтыг боловсронгуй болгох,		
Хүлээгдэж буй үр дүн	- Сүрьеэгийн тусламж үйлчилгээнд Засгийн газрын оролцоо, төрөөс зарцуулах санхүүжилтийн хэмжээ нэмэгдсэн байна. - Сүрьеэгийн тусламж, үйлчилгээг үр дүнтэй үзүүлэхийг дэмжсэн бодлогын таатай орчин бүрдсэн байна. - Хүний нөөцийн хөгжлийн төлөвлөгөө боловсрогдон хэрэгжиж эхэлсэн байна. - Сүрьеэгийн тусламж үйлчилгээ үзүүлж буй эмч мэргэжилтнүүдэд зориулсан дипломын өмнөх болон дараах сургалтын чанар дээшилсэн байна. - Мэдээ мэдээллийн чанар хүртээмж, үнэн бодит байдал, үр дүнтэй хэрэглээ нэмэгдсэн байна. - Халдвар хамгааллын шаардлага хангасан ажлын байр нэмэгдсэн байна.		
Үзүүлэлтүүд	2008 оны түвшин	2015 оны зорилт	
Үзүүлэлт 1. Сүрьеэгийн тусламж үйлчилгээнд төрөөс зарцуулсан хөрөнгө	Суурь үзүүлэлтийг тогтооно.	10% нэмэгдүүлэх	
Үзүүлэлт 2. Халдвар хамгааллын шаардлага хангасан ажлын байрны тоо	1	15	
Үзүүлэлт 3. Мэдээллийн цахим сүлжээнд холбогдсон сүрьеэгийн нэгжийн хувь	0	100%	

Зорилт 2.	Эрт илрүүлэлт болон шууд хяналттай богино хугацааны эмчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулах		
Хүлээгдэж буй үр дүн	- Эмнэлэгт хэвтүүлэх болон амбулаториор эмчлэх шалгуур үзүүлэлт боловсрогдож, сүрьеэгийн эрт илрүүлэлт, оношийн баталгаажилт, эмчилгээний үр дүн дээшилсэн байна. - Аймаг, дүүрэг, суманд лабораторийн чадавхи бэхжиж, сорьц тээвэрлэх тогтолцоо бүрдсэн байна. - Сүрьеэгийн эмээр тасралтгүй хангах механизм, эмийн менежмент сайжирсан байна. - Сүрьеэ ба ХДХВ/ДОХ- той тэмцэх хөтөлбөрийн хамтын ажиллагаа сайжирсан байна. - ХДХВ/ДОХ-той өвчтөнүүдийн дунд сүрьеэгийн илрүүлэлт сайжирсан байна. - Сүрьеэтэй өвчтөнүүдийг ХДХВ-ийн халдварыг илрүүлэх шинжилгээнд бүрэн хамруулдаг болсон байна.		
Үзүүлэлтүүд	Суурь үзүүлэлт	2015 оны зорилт	
Үзүүлэлт 4. Түрхэц эерэг сүрьеэгийн тохиолдлын илрүүлэлтийн хувь	83,5%	85%	
Үзүүлэлт 5. Түрхэц эерэг сүрьеэгийн шинэ тохиолдлын эдгэрэлтийн хувь	83.1%	85%	
Үзүүлэлт 6. Шууд хяналттай богино хугацааны эмчилгээ хийж байгаа өрхийн эмнэлгийн хувь	0	50%	
Үзүүлэлт 7. Уушгины түрхэц сөрөг болон уушгины бус хэлбэрийн сүрьеэгийн оношийн баталгаажилтын хувь	30%	60%	
Үзүүлэлт 8. Түрхэц эерэг сүрьеэгийн шинэ тохиолдлын эмчилгээ үр дүнгүй болсон хувь	6.4%	< 5%	
Үзүүлэлт 9. Сүрьеэгийн эмийн 3 сарын нөөцтэй аймгийн тоо	0	21	
Үзүүлэлт 10. Сүрьеэгийн эм тээвэрлэх зардлыг төсөвтөө тусгасан аймгийн тоо	0	21	

Үзүүлэлт 11. Сүрьеэгийн өсгөвөрлөх шинжилгээ хийдэг нэгжийн тоо	0	4
Үзүүлэлт 12. Түрхэцийн шинжилгээ хийдэг сумын эмнэлгийн тоо	16	30
Үзүүлэлт 13. ХДХВ –ин халдварыг илрүүлэх шинжилгээнд хамрагдсан сүрьеэтэй өвчтөний хувь	28%	75%
Үзүүлэлт 14. Сүрьеэ, ХДХВ-ийн хавсарсан халдвартай ба ретровирусийн эсрэг эмчилгээнд орвол зохих өвчтөнүүдээс эмчилгээ хийлгэсэн өвчтөний хувь	0	100%
Үзүүлэлт 15. Шинээр бүртгэгдсэн ХДХВ/ДОХ-той хүмүүсээс сүрьеэгийн үзлэг, шинжилгээнд хамрагдсан хувь	100%	100%
Зорилт 3.	Олон эмэнд дасалтай сүрьеэг эрт илрүүлэх, тусламж үйлчилгээг өргөжүүлэх	
Хүлээгдэж буй үр дүн	- Олон эмэнд дасалтай сүрьеэг эрт илрүүлэх лабораторийн чадавхи сайжирсан байна. - Олон эмэнд дасалтай сүрьеэтэй өвчтөнүүд цаг алдалгүй эмчилгээнд хамрагдаж, эмчилгээний үед үзүүлэх дэмжлэг нэмэгдсэн байна.	
Үзүүлэлтүүд	2008 оны түвшин	2015 оны зорилт
Үзүүлэлт 16. Давтан эмчилгээ хийлгэхээр бүртгэгдсэн сүрьеэтэй өвчтөнөөс сүрьеэгийн нянг өсгөвөрлөх болон эмэнд даслын шинжилгээнд эмчилгээний өмнө хамрагдсан өвчтөний хувь	20%	70%
Үзүүлэлт 17. Олон эмэнд дасалтай сүрьеэ болох нь лабораториор батлагдсанаас хойш 1 сарын дотор 2-р эгнээний эмийн эмчилгээ хийлгэж эхэлсэн өвчтөний хувь	0	20%
Үзүүлэлт 18. Улаанбаатар хот, аймгийн түвшинд халдвар хамгааллын шаардлага хангасан олон эмэнд дасалтай сүрьеэгийн орны тоо	40	80

Үзүүлэлт 19. Олон эмэнд дасалтай сүрьеэтэй ба эмчилгээний 6 сарын дараа өсгөвөрийн шинжилгээ нь сөрөгт шилжсэн өвчтөний хувь	63%	75%
Үзүүлэлт 20. Олон эмэнд дасалтай сүрьеэгийн эдгэрэлтийн хувь	47,1%	65%
Зорилт 4.	Сүрьеэгээс урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагааг эрчимжүүлэх, ялгаварлан гадуурхалтыг бууруулах	
Хүлээгдэж буй үр дүн	- Хүн амын сүрьеэгийн талаарх мэдлэг, дадал, хандлага дээшилсэн байна. - Сүрьеэгээс урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагаанд хамт олны оролцоо сайжирсан байна.	
Үзүүлэлтүүд	2008 оны түвшин	2015 оны зорилт
Үзүүлэлт 21. Эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнүүдийн зүгээс ялгаварлан гадуурхалтад өртсөн гэх сүрьеэтэй өвчтөний хувь	Суурь үзүүлэлтийг тогтооно.	20% бууруулна.
Зорилт 5.	Нийт хүн амд сүрьеэгийн чанартай тусламж үйлчилгээг тэгш хүргэх	
Хүлээгдэж буй үр дүн	- Алслагдсан нутагт шууд хяналттай богино хугацааны эмчилгээний чанар, хүртээмж сайжирсан байна. - Эмзэг бүлгийн хүн амд хүргэх сүрьеэгийн тусламж өргөжсөн байна.	
Үзүүлэлтүүд	2008 оны түвшин	2015 оны зорилт
Үзүүлэлт 22. Аймгийн төвийн лаборатори руу сорьц тээвэрлэж байгаа сумын тоо	35	200
Үзүүлэлт 23. Лавлах лаборатори руу сар тутам сорьц тээвэрлэж байгаа сүрьеэгийн нэгжийн тоо, хувь	8 25%	32 100%
Үзүүлэлт 24. Энэрэл эмнэлэгээр үйлчлүүлж буй шинэ түрхэц эерэг сүрьеэтэй өвчтөнүүдийн эмчилгээний амжилтын хувь	58.8%	65%
Үзүүлэлт 25. Шинэ түрхэц эерэг сүрьеэтэй хорих ангид хүмүүжигчдийн эмчилгээний амжилтын хувь	84%	85%

БАТЛАВ. САЙД

С. ЛАМБАА

2011 оны 05 дугаар сарын 23 ны өдөр

Сүрьеэтэй тэмцэх стратегийг 2012-2015 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөө

№	Үйл ажиллагааны хүрээ	Үйл ажиллагаа	Үйл ажиллагааны шалгуур үзүүлэлтүүд	Эх сурвалж	Хариуцах байгууллага	Хамтрах байгууллага	Төсөө (сая төгрөгөөр)				
							2012	2013	2014	2015	Бүгд
Зорилт 1: Сүрьеэ өвчинтэй тэмцэх үйл ажиллагааны удирдлага, зохион байгуулалтыг боловсронгуй болгох											
Бодлого боловсруулагч, шийдвэр гаргагч нарт чиглэсэн ухуулга, нөлөөллийн үйл ажиллагааг идэвхижүүлж, бодлого эрх зүйн орчинг боловсронгуй болгох чиглэлээр:											
1	Сүрьеэгийн тусламж үйлчилгээний хууль эрх зүйн таатай орчин бүрдүүлэх	1.1.Хууль эрх зүйн баримт бичгүүдэд үнэлгээ хийж зарим шаардлагатай баримт бичгүүдэд нэмэлт өөрчлөлт оруулах	Холбогдох хууль эрх зүйн баримт бичгүүдэд үнэлгээ хийгдэж зарим шаардлагатай өөрчлөлт оруулж батлуулсан байна.	Сүрьеэгийн тусламж үйлчилгээтэй холбоотой хууль эрх зүйн баримт бичгүүд	ЭМЯ, ХӨСҮТ	ХЗДХЯ, НХХЯ, ШШГЕГ, Аймаг, нийслэлийн засаг даргын тамгын газар, Аймаг, нийслэлийн ЭМГ					
2	Сүрьеэгийн стратегийг хэрэгжүүлэхэд удирдлагын дэмжлэгийг нэмэгдүүлэх	2.1. Үндэсний болон орон нутгийн түвшинд бодлого боловсруулагчид, шийдвэр гаргагчдад зориулсан ухуулга, нөлөөллийн уулзалт зохион байгуулах;	Уулзалтын тоо	Уулзалтын тайлан	ЭМЯ	Аймаг, нийслэлийн засаг даргын тамгын газар, Аймаг, нийслэлийн ЭМГ	2142500	4205000	3267500	2330000	11945000
		2.2. Үндэсний болон орон нутгийн түвшинд бодлого боловсруулагчид, шийдвэр гаргагчдад ухуулга сурталчилгааны материал боловсруулж түгээх	Боловсруулсан баримтын хуудсын тоо	Тайлан	ЭМЯ	Аймаг, нийслэлийн ЭМГ	600000	1850000	1850000	1850000	6150000
		2.3. Эрүүл мэндийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчтай байгуулах гэрээнд сүрьеэтэй тэмцэх үүрэг хариуцлагыг оруулж, үр дүнг тооцох	Аймаг, нийслэлийн засаг даргын гэрээний биелэлт	Аймаг, нийслэлийн засаг даргын гэрээний биелэлтийг дүгнэсэн жилийн тайлан мэдээ	ЭМЯ	Аймаг, нийслэлийн засаг даргын тамгын газар, Аймаг, нийслэлийн ЭМГ					
		2.4. Нийгмийн эрүүл мэндийн зөвлөлийн гишүүдийн дунд ухуулга нөлөөллийн арга хэмжээ зохион байгуулах	Уулзалтын тоо	Уулзалтын тайлан	ЭМЯ, ХӨСҮТ	ЗГХА - Эрүүл мэндийн газар	855000	855000		855000	2565000
ДҮН							3597500	6910000	5117500	5035000	20660000
Мэдээлэл, хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний тогтолцоог сайжруулах чиглэлээр:											
3	Сүрьеэгийн мэдээллийн тогтолцоог бэхжүүлэх	3.1 Сүрьеэгийн нэгжүүдэд цахим мэдээллийн программыг тогтмолжуулах	Сүрьеэгийн нэгжүүдэд цахим мэдээллийн программыг суурилуулсан нэгжийн тоо, хувь	Тайлан	ХӨСҮТ, ЭМГ	Аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газар	13923000	13923000	13923000	10608000	52377000
		3.2 Сүрьеэгийн бүртгэл мэдээллийн талаар давтан сургалт зохион байгуулах	Давтан сургалт зохион байгуулсан газрын тоо	Сургалтын тайлан	ХӨСҮТ, ЭМГ	Аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газар	2095080	2095080	2095080	2095080	8380320
		3.3 Сүрьеэгийн бүртгэл мэдээллийн төр болон хувийн хэвшлийн нэгдсэн тогтолцоонд үе шаттай шилжих	Сүрьеэгийн тайлан мэдээг тогтмол мэдээлсэн төр болон хувийн хэвшлийн тоо, хувь	Аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газрын сар, улирал, жилийн тайлан	ХӨСҮТ, ЭМГ	Аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газар, МХХЭМБНХ, МӨӨХ	2926482	4745754	4745754	4745754	17163744

4	Сүрьеэгийн хяна.т шинжилгээ, үнэлгээний тогтолцоог бэхжүүлэх	4.1 Үндэсний хэмжээнд хяналт шинжилгээ, үнэлгээний жилийн төлөвлөгөөг боловсруулах/шинэчлэх	Хяналт шинжилгээ, үнэлгээний батлагдсан төлөвлөгөө	Аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газрын сар, улирал, жилийн тайлан	ЭМЯ, ХӨСҮТ	ЭМГ, Аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газар	1909440	1909440	1909440	1909440	7637760
		4.2 Сүрьеэгийн тусламж үйлчилгээний удирдамжийн хэрэгжилтэд хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийх	Дүн шинжилгээ хийсэн тайлан зөвлөмж	Судалгааны тайлан			92269710	78489918	81674968	32651424	285086020
		4.3 Сүрьеэтэй тэмцэх сэргийлэх үндэсний стратегийн хэрэгжилтэнд дунд хугацааны үнэлгээ хийх			ЭМЯ	ХӨСҮТ,ЭМГ, Аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газар		6980064			6980064
5	Судалгааны ажлын тэргүүлэх чиглэл, хэрэгцээг тодорхойлж, өргөжүүлэх, үр дүнг тооцох	5.1 Сүрьеэгийн чиглэлээр хийгдсэн судалгаануудад дүн шинжилгээ хийж тойм бэлдэх	Судалгааны дүн	Тайлан	ЭМЯ	ЭМШУИС, НЭМХ, ХӨСҮТ, аймаг, нийслэлийн ЭМГ				92820	92820
		5.2 Судалгааны ажлын чиглэлийг тодорхойлж, төлөвлөгөө боловсруулах	Батлагдсан төлөвлөгөө	Шийдвэр	ЭМЯ	ЭМШУИС, НЭМХ, ХӨСҮТ, аймаг, нийслэлийн ЭМГ				139230	139230
		5.3 Хүн амын дундах сүрьеэгийн тархалтын түвшин тогтоох судалгаа хийх	Судалгаа хийгдсэн байна	Судалгааны үр дүнгийн тайлан, зөвлөмж	ХӨСҮТ	ДЭМБ, Глобаль сан, ЭМШУИС, НЭМХ, ХӨСҮТ, аймаг, нийслэлийн ЭМГ	2156108874	292900140	21112572		2470121586
		5.4 Сүрьеэгийн эмийн даслын тандалт судалгаа хийх	Сүрьеэгийн эмийн даслын судалгаа хийгдсэн байна	Судалгааны үр дүнгийн тайлан, зөвлөмж	ХӨСҮТ	ДЭМБ, Глобаль сан, ЭМШУИС, НЭМХ, ХӨСҮТ, аймаг, нийслэлийн ЭМГ	19890000		123609720		143499720
		5.5 Нийт хүн ам болон эмч эмнэлгийн ажилтнуудын сүрьеэгийн мэдлэг хандлага, дадлыг тодорхойлох судалгаа хийх	Мэдлэг, хандлага, дадлын судалгаа хийгдсэн байна	Судалгааны үр дүнгийн тайлан, зөвлөмж	ЭМЯ	ДЭМБ, Глобаль сан, ЭМШУИС, НЭМХ, ХӨСҮТ, аймаг, нийслэлийн ЭМГ	49665330			31521672	81187002
		5.6 Судалгаа шинжилгээ хийх үндэсний чадавхийг дээшлүүлэх	Сургалтанд хамрагдсан хүний тоо	Судалгааны үр дүнгийн тайлан, зөвлөмж	ЭМЯ,	ДЭМБ, Глобаль сан, ЭМШУИС, НЭМХ, ХӨСҮТ, аймаг, нийслэлийн ЭМГ	739908	739908	739908	739908	2959632
ДҮН							2339527824	401783304	249810442	84503328	3075624898
Хүний нөөцийн чадавхийг бэхжүүлэх нэмэгдэж, үйлчилгээний тогтвортой хөгжлийг дэмжих											
6	Сүрьеэгийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэгчдийн идэвх, оролцоо, тогтвор суурьшилтай ажиллах нөхцлийг хангах хөшүүрэг бий болгох	6.1 Сүрьеэгийн тусламж үйлчилгээ үзүүлэгчдийн идэвх, оролцоо, тогтвор суурьшилтай ажиллах нөхцлийг хангах	Сүрьеэгийн тусламж үйлчилгээ үзүүлэгчдийн ажиллах нөхцлийг хангах урамшууллын тогтолцоог баталгаажуулсан тушаал	ХӨСҮТ, Аймаг нийслэлийн эрүүл мэндийн газрын сар, улирал, жилийн тайлан мэдээ	ЭМЯ,	ЭМГ, Аймаг, нийслэлийн ЭМГ	4875000	4875000	4875000	4875000	19500000
		6.2 Нийгмийн халамжинд хамруулах талаар зөвшилцөх уулзалт зохион байгуулах	Удирдамж	Хурлын тэмдэглэл	ХӨСҮТ	ЭМЯ, ХӨСҮТ	605000	605000	605000	605000	2420000
		6.3 Сүрьеэгийн чиглэлээр хүний нөөцийн чадавхийг нэмэгдүүлэх	Зохион байгуулагдсан сургалт	Сургалтын тайлан	ХӨСҮТ,	ЭМГ, Аймаг, нийслэлийн ЭМГ	60447036	46646028	58969872	28376400	194439336
		6.3 Холбогдох журамд өөрчлөлт оруулах	Тушаал шийдвэр	Тайлан	ЭМЯ, ХӨСҮТ	ЭМЯ, ХӨСҮТ					

7	Сүрьеэгийн сургалтын чанарыг сайжруулах	7.1 Улс, хувийн хэвшлийн анагаахын сургуулиудын төгсөлтийн дараах сүрьеэгийн сургалтын хөтөлбөр, чанарт үнэлгээ хийж, зөвлөмж гаргах	Зөвлөмж гаргах	Үнэлгээний тайлан зөвлөмж	ЭМШУИС,	ЭМЯ, БСШУЯ, ЭМГ, ХӨСҮТ		6580000		6580000		
		7.2 Сүрьеэгийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэгчдэд зориулсан мэргэшүүлэх болон давтан сургалтын хөтөлбөрийг шинэчлэх, хэрэгжилтэнд хяналт тавих;	Шинэчилсэн удирдамж стандарт	Тайлан мэдээ	ХӨСҮТ, ЭМШУИС	ЭМЯ, ХӨСҮТ			1800000	0.00	1800000	
ДҮН								65927036	58706028	66249872	33856400	224739336
НИЙТ ДҮН								2409052360	467399332	321177814	123394728	3321024234

Зорилт 2: Эрт илрүүлэлт болон шууд хяналттай богино хугацааны эмчилгээний чанар, х үртээмжийг сайжруулах

Лабораторийн чадавхийг бэхж үүлэх замаар шууд хяналттай богино хугацааны эмчилгээний чанар, х үртээмжийг сайжруулах чиглэлээр:

8	Үндэсний болон орон нутгийн сүрьеэгийн лабораторийн чадавхийг бэхжүүлэх	8.1 Улсын нэгдсэн эмнэлгүүдийн лабораторийг түрхэцийн чанарын хяналтын сүлжээнд хамруулах	Түрхэцийн чанарын хяналтын сүлжээнд хамрагдсан нэгдсэн эмнэлгийн лабораторийн тоо, хувь	Аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газар, Нэгдсэн эмнэлгийн сар, улирал, жилийн тайлан мэдээ	ХӨСҮТ	Аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газар, Глобаль сан		22170720	3381300	10608000	22170720	58330740
		8.2 Халдварт өвчин судлалын Үндэсний төвийн эд эсийн шинжилгээний лабораторийн үйл ажиллагааг тогтмолжуулах	Эд эсийн лабораторийн үйл ажиллагаа тасралтгүй хийгдсэн байна	ХӨСҮТ-ийн сүрьеэгийн лавлах лабораторийн тайлан, мэдээ	ХӨСҮТ	Глобаль сан, ДЭМБ		24928800	33150000	24928800	33150000	116157600
		8.3 Лабораторийн урвалж бодисын ханган нийлүүлэлт	Батлагдсан стандарт аргачлал	Аймаг, дүүргийн сүрьеэгийн диспансерийн лабораториудын сар, улирал, жилийн тайлан мэдээ	ХӨСҮТ	Глобаль сан, ДЭМБ		338577259	380570353	343465558	37104795	1099717965
		8.4 Сонгогдсон сум, орон нутгийн түвшинд түрхэцийн шинжилгээний лаборатори байгуулах	Түрхэцийн шинжилгээний лаборатори байгуулагдсан газрын тоо	Аймаг, дүүргийн сүрьеэгийн диспансерийн лабораториудын сар, улирал, жилийн тайлан мэдээ	ХӨСҮТ	Аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газар, Глобаль сан		66116480	66116480			132232960
		8.5 Сүрьеэгийн лабораторийн чиглэлээр семинар ярилцлага зохион байгуулах	Зохион байгуулагдсан семинар уулзалт ярилцлагын тоо	Семинар уулзалт ярилцлагын тайлан	ХӨСҮТ	Аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газар, Глобаль сан		19265454	19265454	19265454	19265454	77061816
		8.6 Лабораторийн мэргэжилтнүүдийн чадавхийг бэхжүүлэх чиглэлээр урт богино хугацааны сургалтанд хамруулах	Сургалтанд хамрагдсан лабораторийн эмч, лаборант нарын тоо	Сургалтын тайлан	ЭМЯ, ХӨСҮТ	Аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газар,		10003344	39626184	10003344	10003344	69636216
		8.7 Лабораторийн багаж тоног төхөөрөмжийг шинэчлэх	Шинээр хангасан багаж тоног төхөөрөмжийн тоо	Тайлан, бүртгэл	ЭМЯ	ХӨСҮТ, Аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газар		401107044	415965418	419728062	86830458	1323830982
		8.8 Сонгогдсон аймгуудад өсгөврийн нэгж байгуулах	Байгуулагдсан нэгжийн тоо	Тайлан	ЭМЯ, ХӨСҮТ	Сонгогдсон аймгийн ЭМГ		45297486		45297486		90594972
		8.9 Лабораторийн чадавхийг бэхжүүлэх дэмжлэгт хяналтыг сайжруулах	Чанарын хяналтыг хийсэн байгууллагын тоо	Тайлан	ЭМЯ, ХӨСҮТ	Аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газар		65511030	12181962	12209808	21905520	111808320

9	Сорьц тээвэрлэх тогтолцоог өргөжүүлэх	9.1 Аймгаас сүрьеэгийн лавлах лаборатори руу сорьц тээвэрлэх	Сорьц тогтмол илгээж байгаа нэгжийн тоо, хувь	ХӨСҮТ-ийн лавлах лабораторийн сар, улирал, жилийн тайлан мэдээ	ХӨСҮТ	Аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газар, Глобаль сан	16707600	16707600	16707600	16707600	66830400
		9.2 Сонгогдсон сумдаас аймгийн төв руу сорьц зөөвөрлөх	Төлөвлөсөн сумдаас сорьц тогтмол илгээж байгаа нэгжийн тоо, хувь	ХӨСҮТ-ийн лавлах лабораторийн сар, улирал, жилийн тайлан мэдээ	ХӨСҮТ	Аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газар, Глобаль сан	162779760	193808160	266844240	358688304	982120464
		9.3 Сорьц тээвэрлэх үйл ажиллагаанд дунд шатны үнэлгээ хийх	Үнэлгээнд хамрагдсан нэгжийн тоо	Үнэлгээний тайлан	ЭМЯ, ХӨСҮТ	Аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газар, Глобаль сан	3818880	3182400	7836660		14837940
		9.4 Сорьц тээвэрлэлтийн чиглэлээр сургалт зохион байгуулах	Зохион байгуулсан сургалтын тоо	Сургалтын тайлан	ЭМЯ, ХӨСҮТ	Аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газар,	65511030	12181962	12209808	21905520	111808320
ДҮН							1241794887	1196137273	1189104820	627731715	4254768695
Эмчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулах чиглэлээр:											
10	Сүрьеэгийн тусламж, үйлчилгээний төвлөрлийг сааруулах	10.1 Дүүргийн ЭМН-ийн харъяа амбулаториудад сүрьеэгийн эмчилгээ, хяналтын цэг нэмж байгуулах	Дүүргийн ЭМН-ийн харъяа амбулаториудад байгуулагдсан сүрьеэгийн эмчилгээ, хяналтын цэгийн тоо	ЭМН-ийн тушаал, журам	ХӨСҮТ	Нийслэлийн эрүүл мэндийн газар	45298016		45298016		90596032
11	Шууд хяналттай богино хугацааны эмчилгээг үзүүлэхэд олон нийтийн оролцоог нэмэгдүүлэх	11.1 Сүрьеэтэй өвчтөнүүдэд үзүүлж буй гэрийн болон хоолтой эмчилгээг өргөжүүлэх	Гэрийн болон хоолтой эмчилгээнд хамрагдсан өвчтөний тоо, хувь	Үйл ажиллагааны тайлан	ХӨСҮТ, МСТН	Глобаль сан	425264112	399884472	364018824	318335472	1507502880
		11.2 Сайн дурын идэвхтнүүдийг бэлтгэх, давтан сургах	Сайн дурын идэвхтнүүдийн тоо	Сургалтын тайлан	ХӨСҮТ, МСТН	Глобаль сан	54545010	23448984	22961016	27503892	128458902
		11.3 Сайн дурын идэвхтэний үйл ажиллагаанд үнэлгээ хийх	Холбогдох зөвлөмж гарсан байна.	Үнэлгээний тайлан			7491900		7491900		14983800
12	Зорилтот бүлгийн хүн амын дунд сүрьеэг эрт илрүүлэх	12.1 Жирэмсний болон төрсний дараах үед сүрьеэг эрт илрүүлэх, хяналтыг сайжруулах сургалт зохион байгуулах	Сүрьеэгийн шалтгаант эхийн эндэгдэлгүй сүрьеэгийн нэгжийн тоо	ЭМСҮ	ЭМЯ	ХӨСҮТ, Аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газар	5800	5800	5800	5800	23200
		12.2 ЕБС, их дээд сургууль, коллежийн багш, оюутнуудын дунд сүрьеэг илрүүлэх хагас идэвхтэй үзлэг зохион байгуулах	Хагас идэвхтэй үзлэгт хамрагдсан оюутны тоо, илэрсэн тохиолдлын тоо	Үзлэгийн тайлан	ЭМЯ	БСШУЯ, ЭМГ, ХӨСҮТ	26520000	26520000	26520000	26520000	106080000
		12.3 Сүрьеэтэй өвчтөнүүдийн хавьтлыг үзлэг шинжилгээнд хамруулах	Хавьтлын урьдчилан сэргийлэх үзлэгт хамрагдсан тоо	Аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газрын сар, улирал, жилийн тайлан	ЭМЯ	Аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газар	31426200	31426200	31426200	31426200	125704800
		12.4 Хүүхдийн сүрьеэгийн оношлогооны чиглэлээр сургалт зохион байгуулах	Сургалт зохион байгуулсан байна.	Сургалтын тайлан	ЭМЯ	ХӨСҮТ	6885918	6885918	6885918	6885918	27543672
ДҮН							597436956	488171374	504607674	410677282	2000893286
Эмийн менежментийг боловсронгуй болгох чиглэлээр:											
Сүрьеэгийн эмийн	13.1 Сүрьеэгийн 1-р эгнээний эмээр тасралтгүй хангах	Сүрьеэгийн эмээр тасралтгүй хангагдсан нэгжийн тоо	Аймаг, нийслэлийн Эрүүл Мэндийн Газрын тайлан мэдээ	ЭМЯ, ХӨСҮТ, Глобаль сан,	Аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газар		257020000	25702000	263523670	409265656	955511326
	13.2 Улсын төсөвт эмийн түгээлт, тээвэрлэлтийн зардлыг тусгах	Жил бүрийн төсөвт сүрьеэгийн эмийн тээвэрлэлт, түгээлтийн зардлыг тусгасан нэгжийн тоо, хувь	Аймаг, нийслэлийн Эрүүл Мэндийн Газрын тайлан мэдээ	ЭМЯ, Сангийн яам, аймаг, нийслэлийн засаг даргын тамгын	Аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газар		4125000	4125000	4125000	4125000	16500000

13	ханган нийлүүлэлт, түгээлтийн тогтолцоог боловсронгуй болгох	13.3 Аймаг, дүүргийн сүрьеэгийн диспансерт эм хадгалах өрөөг стандартын дагуу тохижуулах	Зориулалтын эмийн агуулахтай сүрьеэгийн диспансерийн тоо, хувь	Аймаг, дүүргийн ЭМН-ийн сүрьеэгийн диспансерт хийсэн хяналт, шалгалтын мэдээ	ЭМЯ, Сангийн яам,	Аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газар	15000000	15000000	15000000	15000000	60000000
		13.4 Эмийн хадгалалт, захиалга, тооцоолох аргачлалд эмч, эмийн мэргэжилтнүүдийг сургах	Сургалтанд хамрагдсан эмч, эмийн мэргэжилтнүүдийн тоо	Сургалтын тайлан	ЭМЯ	ХӨСҮТ, Глобаль сан	11021712	1474512	10210200	1474512	24180936
								287166712	46301512	292858870	429865168

Төр, хувийн хэвшлийн т үншлэлийг өргөжүүлэх чиглэлээр:

14	Төр, хувийн хэвшлийн хамтын ажиллагааг сайжруулах	14.1 Өрх болон хувийн хэвшлийн эмнэлгийн эмч нарын сүрьеэгийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх чадавхийг нэмэгдүүлэх чиглэлээр сургалт зохион байгуулах	Сүрьеэгийн тусламж, үйлчилгээний талаар сургагдсан өрх болон хувийн хэвшлийн эмнэлгийн эмч нарын тоо	Сургалтын тайлан	ЭМЯ	ХӨСҮТ, МӨЭХ,	20404304	13938912	17232696	7049016	58624928
		14.2 Өрх болон хувийн хэвшлийн эмнэлгээр сүрьеэгийн тусламж, үйлчилгээг үзүүлэх	Сүрьеэгийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлж буй өрх болон хувийн хэвшлийн эмнэлгийн тоо	Монголын өрхийн эмнэлгийн холбооны тайлан	ЭМЯ	ХӨСҮТ, МӨЭХ, Глобаль сан	12968280	12968280	13620672	4152032	43709264
		14.3 Эм ханган нийлүүлэх байгууллага, эмийн сангуудтай хамтран ажиллах			ЭМЯ	ХӨСҮТ, МӨЭХ, МХХЭМБНХ, МАОЭНХ, Глобаль сан	827424	827424	827424	827424	3309696
		14.5 Сүрьеэгийн эмүүдийг эмийн сангуудаар худалдаалах байдалд үнэлгээ хийх	Үнэлгээнд хамрагдсан эмийн сангуудын тоо	Үнэлгээний тайлан	ЭМЯ	ХӨСҮТ, ЗГХА-Эмийн бүртгэл, баталгаажуулалтын хэлтэс	7491900			7491900	14983800
Дүн							41691908	27734616	31680792	19520372	120627688

ХДХВ/ДОХ- сүрьеэгийн эмч, хөдөлөөрийн хамтын ажиллагааг сайжруулах чиглэлээр:

15	Сүрьеэ, ХДХВ-ийн хавсарсан халдвартай хүнд үзүүлэх тусламж, үйлчилгээг сайжруулах	15.1 Сүрьеэ, ХДХВ-ийн хавсарсан халдварын бүртгэл мэдээллийг харилцан солилцох үйл ажиллагааг бэхжүүлэх	СТСА-аас гаргаж байгаа тайлан мэдээнд ХДХВ/ДОХ-ын талаар орсон үзүүлэлтийн хувь, ДОХ/БЗДХ-ын ТСА-ны тайлан мэдээнд сүрьеэгийн талаар орсон үзүүлэлтийн хувь	ЭМЯ, Аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газрын тайлан	ЭМЯ, ХӨСҮТ, ЭМГ, Аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газар	Глобаль сан	7586046	6750666	6750666	6750666	27838044
		15.2 ХДХВ-ийн халдвар илрүүлэх зөвлөгөө, шинжилгээ өгөх чадавх олгох сургалтад сүрьеэгийн эмч, мэргэжилтнүүдийг тасралтгүй хамруулах	Сургалтанд хамрагдсан эмч, мэргэжилтнүүдийн тоо	ЭМЯ, Аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газрын тайлан	ЭМЯ, Аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газар	ХӨСҮТ, Глобаль сан	6885918	6885918	6885918	6885918	27543672
		15.3 Сүрьеэтэй өвчтнүүдийн дунд үйлчилгээ үзүүлэгчийн санаачлагаар хийгдэх ХДХВ-ийн халдвар илрүүлэх зөвлөгөө, шинжилгээг тогтмолжуулах	Бүртгэгдсэн сүрьеэтэй өвчтнүүдээс ХДХВ-ийн халдвар илрүүлэх зөвлөлөгөө, шинжилгээнд хамрагдсан хувь	Аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газрын сар, улирал, жилийн тайлан	ЭМЯ,	ХӨСҮТ, Глобаль сан	83539326	7812792	8295456	8674692	108322266

	15.4 ХДХВ, ДОХ-той хүмүүсийн дунд сүрьеэ илрүүлэх үзлэг шинжилгээ хийх	Шинээр бүртгэгдсэн ХДХВ/ДОХ-той хүмүүсээс сүрьеэгийн үзлэг, шинжилгээнд хамрагдсан хувь	Аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газрын сар, улирал, жилийн тайлан Сургалтын тайлан	ЭМЯ,	ХӨСҮТ, Глобальсан	1461252	1790100	2183922	2663934	8099208
	15.5 ХДХВ-ийн халдвартай хүмүүст изониазидын урьдчилан сэргийлэх эмчилгээг хийх	Сүрьеэ, ХДХВ-ийн хавсарсан халдвартай хүмүүсээс изониазидын урьдчилан сэргийлэх эмчилгээнд хамрагдсан тоо, хувь	Аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газрын сар, улирал, жилийн тайлан	ЭМЯ,	Аймаг, дүүргийн ЭМГ, ХӨСҮТ, Глобальсан	730626	1164228	1420146	1731756	5046756
ДҮН						100203168	24403704	25536108	26706966	176849946
НИЙТ ДҮН						2268293631	1782748479	2043788264	1514501503	7609331877

Зорилт 3: Олон эмэнд дасалтай с үрьеэг эрт илрүүлэх, тусламж үйлчилгээг өргөжүүлэх

Эмэнд дасалтай с үрьеэгийн хөтөлбөрийн менежментийг сайжруулах чиглэлээр:

16	Эмч, мэргэжилтэнүүдийн эмэнд дасалтай сүрьеэгийн менежментийн асуудлаар чадавхжуулах	16.1 Эмэнд дасалтай сүрьеэгийн тандалт судалгааны асуудлаар эмч мэргэжилтэнүүдэд тасралтгүй сургалт зохион байгуулах	Бэлтгэгдсэн мэргэжилтэн	ЭМЯ -ны тайлан	ЭМЯ, Сангийн Яам	ХӨСҮТ, Глобальсан	19136832	26604864	0	26604864	72346560
17	Эмэнд дасалтай сүрьеэгийн тусламж, үйлчилгээг өргөжүүлэх	17.1 Эмэнд даслын сэжигтэй тохиолдлуудад эмэнд мэдрэг чанар тодорхойлох шинжилгээ хийх	Эмэнд даслын сэжигтэй тохиолдлуудын эмэнд даслын хувь	ЭМЯ -ны тайлан	ЭМЯ, Аймаг Нийслэлийн Засаг Даргын Тамгын Газар	ХӨСҮТ, Глобальсан	225817800	66366300	66963000	66963000	426110100
		17.2 Хорих ангид ял эдлэгсдийн дунд илэрсэн сүрьеэгийн бүх тохиолдлыг өсгөврийн шинжилгээнд тогтмол хамруулах	Өсгөврийн шинжилгээгээр эмэнд дасалтай нь тогтоогдсон өвчтөний тоо	Хорих ангиудын тайлан	ЭМЯ, ШШГЕГ	ХӨСҮТ, Глобальсан	572832	572832	572832	572832	2291328
		17.3 Эмэнд дасалтай нь оношлогдсон эмчилгээ хүлээгдэж байгаа өвчтөний хавьтлын судалгаа, халдвар хяналтыг сайжруулах	Судалгааны тайлан зөвлөмж	ЭМЯ -ны тайлан	ЭМЯ, Сангийн Яам, аймгийн Засаг Даргын Тамгын Газар	ХӨСҮТ, Глобальсан	20940192	20940192	20940192	20940192	83760768
		17.4 2-р эгнээний эмэнд даслыг тодорхойлох	2-р эгнээний эмүүдийн даслыг тодорхойлсон өвчтөний тоо хувь	ЭМЯ -ны тайлан	ЭМЯ, Сангийн Яам, аймгийн Засаг Даргын Тамгын Газар	ХӨСҮТ, Глобальсан	27846000	27846000	27846000	27846000	111384000
		17.5 Аймаг, дүүргийн диспансерийн хяналтанд өдрийн эмчилгээний цэг шинээр байгуулах	Шинээр байгуулагдсан өдрийн эмчилгээний цэгийн тоо	Аймаг, Нийслэлийн Эрүүл Мэндийн Газрын тайлан мэдээ	ЭМЯ, Сангийн Яам, аймгийн Засаг Даргын Тамгын Газар	ХӨСҮТ, Глобальсан	105135888	100150128	100150128	100150128	405586272
		17.6 Сүрьеэгийн 2-р эгнээний эмээр тасралтгүй хангах	Сүрьеэгийн эмээр тасралтгүй хангагдсан нэгжийн тоо	ЭМЯ, Аймаг, Нийслэлийн Эрүүл Мэндийн Газрын тайлан мэдээ	ЭМЯ, ХӨСҮТ, Глобаль сан, Сангийн Яам, аймаг, дүүргийн Засаг Даргын Тамгын Газар	Аймаг, дүүргийн ЭМГ	1330488510	1283233848	1305500040	1275247350	5194469748
		18.1 Сүрьеэгийн тусламж үйлчилгээ үзүүлэгч байгууллагуудын халдвар хамгааллын нөхцөлийг сайжруулах	Үнэлгээний тайлан, нөхцөл сайжирсан нэгжийн тоо	ЭМЯ, Аймаг, Нийслэлийн Эрүүл Мэндийн Газрын тайлан мэдээ	ЭМЯ, Сангийн Яам, дүүргийн Засаг Даргын Тамгын Газар	ХӨСҮТ, Глобальсан	684454680	346280922	303781804	149578104	1484105610